

*English translation appears at the end of the article in Ukrainian

Співоча революція: як українська діаспорянка оживляє народну пісню



vidia.ua Лип 03, 2018 (<http://vidia.ua/2018/69639>)

Надія Тарнавська – американка українського походження. Її батько народився в Україні, але вимушений був емігрувати до США у 1942 році, коли рятувався від радянського режиму. У США Надія 13 років працювала в Інституті музики у Клівленді, та коли познайомилася із українськими етнічними піснями, вирішила займатися тільки народною творчістю. Тепер вона збирає пісні з усіх регіонів України та популяризує їх. Нещодавно вона поставила автобіографічну музичну п'єсу “Розбита” на базі студентського театру Українського католицького університету і за участю бабусь із села Крячківка – одного із найспівучіших сіл на Полтавщині.

Першою мовою Надії була українська. Але, разом із тим, дитиною вона вважала, що Україна невід’ємна частина СРСР.

«Я думала, що ніхто не розмовлятиме вільно українською, тому і не бачила сенсу у всій роботі, яку проводила українська діаспора у США. До того я лише чула

розповіді про Україну і не могла уявити, що вона реально існує. Щосуботи я відвідувала українську школу, вчилася співати і грати на бандурі – проте я не бачила у цьому багато сенсу і часом мені хотілося просто залишитися вдома і дивитися мультики», – згадує Надія.



Надія розповідає, що вся її родина була дуже музична: брат грав на скрипці, а вона відвідувала церковний хор в українській греко-католицькій церкві. Тоді вона хотіла стати оперною співачкою, проте одного разу, під час літнього українського музичного табору, вона почула народний спів...

«Вперше я почула народний стиль співу від жінки з Нью-Джерсі та закохалася у нього. Я була така зачарована, така захоплена. У мене була ціль співати у опері, але після цього я хотіла навчитися співати як бабусі», – каже Надія.

Перший раз Надія потрапила в Україну у 1992 році, коли їй було 19 років. Батьки не хотіли відпускати її одну із Клівленда і тому вона долучилася до програми Української національної асоціації і стала викладачкою англійської мови у Чернівцях. Тоді вона купила багато етнографічних записів, які справили на неї величезне враження.

«Безпосередньо із українською піснею я познайомилася у 2002 році, коли приїхала за грантом студій іноземних мов вивчати українську. Пригадую, як тоді зайшла у церкву і почула народне виконання церковних пісень, яке перевершило всі мої очікування, – пригадує Надія. –

Всі люди мають симпатичні вібрації, а особливо бабусі – колоритні виконавці етнічного стилю співу. Коли ти чуєш цих людей, то розумієш, наскільки по-іншому

можна виконати певний звук. Після цього відкриття-пережиття, я розпочала досліджувати етнічний стиль співу все більше і більше».

Надія мала вивчати українську мову у Львівському університеті, натомість її, разом із іншими студентами, відправили на Волинь у етнографічну експедицію. Там вона записувала різноманітні народні пісні і відчула таке захоплення, що, повернувшись з експедиції, самотужки поїхала у ще одну – на Київщину і Полтавщину, щоб записати ще більше таких творів.

«Деякі пісні – ноти і слова – я вивчила на слух із записів. Проте спів із бабусями – це щось зовсім інше, щось, що здатне змінити. Запис цього не передасть», – каже Надія.

Саме тоді Надія перший раз відвідала Крячківку – село на Полтавщині, яке славиться пісенними бабусями. Щоб познайомитись із ними ближче, вона цьогоріч відвідала село ще раз. Також у Крячківці Надія познайомилася із американцем українського походження Юрком Фединським, який створив у селі культурно-освітній табір. Він вчив усіх охочих грати на бандурі, і співати пісень із бабусями.

Коли добре виходить співати, то бабусі кажуть «Ой, як льовко»

«Коли якусь пісню бабусям вдається виконати дуже добре, то вони кажуть: «Ой, як льовко», – розповідає Надія. – Бабусі добре звучать, проте вони не пояснюють вокальну техніку: не кажуть, що потрібно піднімати м'яке піднебіння, складати певним чином губи та язик – просто співають, як виходить. Я теж хотіла співати разом з ними, натомість Юрко сказав, щоб я викладала техніку співу для всіх охочих».



Надія і режисер студентського театру Євген Худзик і бабусі із села Крячківка. Прем'єра вистави Розбита у церкві УКУ (Фото з архіву героїні).

Коли Надія лише вчилася співати, то один із її вчителів сказав, що у неї поганий голос. Це її дуже вразило. Попри це вона все ж навчилася співати і тепер каже, що може навчити кожного.

«Викладачі здебільшого навчають людей, які мають якийсь природний талант: у танці, у математиці, чи то у співі. Якщо ж у людини немає таланту, то викладачі можуть казати жахливі речі: «У тебе немає слуху, у тебе розбита скрипка, у тебе немає таланту, це мене дратує, ти фальшуєш, не співай». Я вважаю, що такі слова – це прокляття. Такі фрази віднімають у людей силу і мотивацію, тому казати таке абсолютно недопустимо. Справжні викладачі можуть підібрати до кожного студента свій стиль навчання. Якщо студенти не мають природного слуху, то це не значить, що вони не можуть навчитися – треба займатися з ними. Вони будуть співати чисто, але це займе певний час», – каже співачка.

Один із учнів зняв відео уроків Надії і виклав на Utube. Тоді їй написав режисер студентського театру «На Симонових стовпах» Євген Худзик і запросив її грати в УКУ. Так Надія познайомилася із Українським католицьким університетом.



Надія і режисер студентського театру Євген Худзик (Фото з архіву героїні).

«Перед тим як працювати із студентами я попросила про два відкритих публічних майстер-класи: поліського і полтавського співу. Після першого майстер-класу Євген був просто шокований і він навіть не міг ствердно сказати, сподобалося йому, чи ні», – пригадує Надія.

Далі, разом із студентами – учасниками театру – вона поставила дві вистави за творами Шевченка, і з цими постановками вони поїхали на гастролі. Після вистав люди підходили і запитували, чи немає у них якоїсь унікальної вистави. Саме тоді Надія почала задумуватися про те, щоб зробити автобіографічну п'єсу.

«Спершу спало на думку написати автобіографічну п'єсу «Шана» – про пошану до викладачів, – розповідає Надія. – Я почала писати сценарій і в кінці виявилось, що початкова ідея кардинально відрізнялася від того, що вийшло. Замість «Шани» вийшла «Розбита». Я зробила її дуже швидко – ми поставили п'єсу буквально за три місяці. Думаю, що мене надихав якийсь янгол. Все вдалося: ми без проблем знайшли місце для вистави у церкві Софії в УКУ і навіть бабусям із Крячківки вдалось приїхати до Львова».



Вистава Розбита в УКУ (Фото з архіву героїні).

Спочатку Надія планувала створити моно виставу із застосуванням відео, проте до вистави почали долучатися студенти, бабусі, і, врешті, цілий хор із десяти учасників. Театр «На Симонових стовпах» встиг показати виставу у Львові, Києві, і в Крячківці. Найближчі плани – це поїхати на гастролі до США.

«Українська пісня подобається навіть тим, хто не знає мови, вони відчувають тяглість поколінь»

«У США дуже переживають щодо української культури, – каже дослідниця. – Я викладаю українські пісні в Америці, і навіть більше для американців, які не мають українського коріння. Таких учнів у мене, мабуть, 80%. Є багато людей, які дуже люблять Східноєвропейський стиль співу: болгарський та український. Вони шукають, щоб їх хтось навчив як співати той чи інший звук. Здебільшого вони не знають української мови, проте їм подобається українська пісня – вони відчувають тяглість поколінь».

У США існує багато етно гуртів, які співають пісень різних держав і додають у свій репертуар і українські теж. Зокрема, гурти із Луїзіани, Вермонта та Орегона співають пісні із Африки, Ірландії і Грузії. Існують також літні табори, у яких учасники співають 12 годин на добу.

«Одного разу я долучилася до літніх таборів гурту Village Harmony. Туди входять 25 людей, які мають цікаву методику співу. Перший тиждень вони співають цілий день: з дев'ятої ранку до дев'ятої вечора. Це дуже добрий тренінг. Наступного тижня вони їдуть на гастролі і кожного дня виступають у новому місті. Коли ти проходиш такі тренінги, то можеш співати цілий день», – пригадує співачка.

Коли Надія приїхала до Львова, то мала зі студентами тільки 2 години занять. Це було дуже незвично, враховуючи її досвід. Вона розповідає, що звикла працювати за американським стилем – увесь день. Спів для неї – це як бігати марафон, голос звикає, коли співати багато.

«Коли тренуватися і робити це поступово – то голос звикне. Потрібно пити багато чаю, часом не співати взагалі і берегти голос. Найкраще – це співати цілий діапазон: і високі, і низькі партії. Це подібно до фізичних вправ: коли будеш співати 12 годин тільки п'ять нот, це наче робити тільки вправи для рук. Тоді руки будуть сильні, а ноги – як патики», – каже етно-експертка.

Надія дивувалася, коли в Україні її просили навчити українських пісень:

«Я думала, що мене попросять навчити американських пісень, але в Україні був величезний інтерес саме до вивчення українських: поліських, полтавських та гуцульських. Я погодилася, але для мене це було дивно, бо я навчилася цих пісень від бабусь, які жили за 100 кілометрів від Львова, коли сама жила у Америці. Мені було незрозуміло чому цих пісень хочуть навчитися саме від мене, а не від бабусь, які були поруч», – розповідає Надія.

Проект Polyphonyproject

У своїй роботі Надія має велику проблему із українськими фольклористами. Їх вона порівнює із грибниками:

«Коли ти приходиш грибників, щоб вони навчили збирати гриби, то зазвичай вони відповідають, що все покажуть і усього навчать. Вони показують, що можна збирати у певному місці, і кудись відходять на п'ять хвилин, а коли повертаються, то мають повний кошик з грибами, а у тебе лише трішки. І коли ти запитуєш, куди вони ходили, то вони уникають відповіді і кажуть, що ти зібрав дуже багато і ти молодець. Цим фольклористи подібні до грибників. Інколи вони кажуть, що якась із співучих бабусь у певному селі – це їх бабуся, і забороняють до неї ходити. Проте літні люди дуже привітні – вони готові співати для будь кого, запрошують заночувати та варять борщ для гостей», – розповідає етно-співачка.

Друзі Надії називають фольклористів архівістами, тому що всі матеріали із експедицій науковці направляють в архів. Натомість, угорські спеціалісти, з якими вона працювала, викладають все у вільний доступ в Інтернет. Один із угорських фольклористів, зокрема, створив проект [Polyphonyproject](#). Він зміг зібрати на порталі понад 100 українських пісень із різних регіонів України. Кожну бабуся записували на окремий канал, і слухач може вибрати певний голос: високий, низький, чи всі одразу.

«В Угорщині у кожній школі діти мають навчитися угорських народних пісень та танців і переглянути роботу фольклористів може кожен. В Україні всі записи збирають, переносять в архів і нарікають, що ніхто не хоче переймати майстерність бабусь. Проте самі ж фольклористи приховують матеріали і люди, які хочуть цим

займатися – не можуть, – розповідає Надія. – Колись я писала, що буду викладати у Львові поліські пісні. І один фольклорист тоді сказав, що у Львові повинні співати тільки галицьких пісень. Для мене це дивно. Це виглядає так, якби я співала тільки пісні із штату Огайо, бо я там живу. Я цього не розумію».

Надія зараз працює над англomовним перекладом пісень спільно з музеєм Гончара. Поки що проект існує українською мовою із транслітерацією, для тих, хто не розуміє кирилицю:

«Мене запитали, чи можу я допомогти з перекладом і я погодилася. Я попросила, щоб мені надіслали 5-6 пісень для пробного перекладу, проте отримала 300. Тепер я чекаю, коли музей знайде ще одного перекладача, щоб перевірити мій переклад».

«Співоча революція»

Надія розповідає, що пісні для неї понад кордонами і національностями та безпосередньо пов'язані із природою.

«Напевно, це щось гентичне: коли я чую українську пісню, то зачаровуюся, – каже співачка. – Коли у Києві ми із друзями їхали у метро, попри шум почули спів бабусь у одному із вагонів, і усюди їх шукали. Через ці пісні ми відчуваємо хто ми є. І навіть якщо сказати, що ти – українець – це теж конфліктно. Я люблю казати, що я – людина. Бо раптом як я українка, а ти – росіянин, то вже існує певний конфлікт і ми не можемо довіряти один-одному», – розповідає фольклористка.

За допомогою пісень Надія об'єднує довкола себе людей багатьох національностей та культур. Як приклад – естонський фільм «Співоча революція», про те, як під час радянського режиму усі національні пісні у країні були заборонені. Попри це люди проводили пісенні фестивалі, де збиралося зо декілька десятків тисяч осіб.

«Під час радянського режиму було складно: совєти заборонили певні пісні, у яких йшлося про красоту і велич власної країни. Проте на фестивалі, де збирається 50 тисяч осіб, раптом хтось починає співати певну пісню, то усі ці 50 тисяч людей продовжують співати ту пісню, попри те, що вона заборонена. Це їх з'єднує. І коли ми маємо правдиві народні пісні, наприклад, «Ой, там на горі», то люди б з'єдналися під час виконання. Саме тому деякі пісні були заборонені під час радянського режиму. Коли люди відчувають, що вони з'єднані і можуть щось зробити – то уряди часто з острахом ставляться до цього», – розповідає етно-співачка.

Надія каже, що населення певних країн змогли докорінно змінити ситуацію у державах якраз завдяки пісням.

«У Південній Африці був апартеїд і сегрегація – люди змінили це через пісню, бо з'єдналися. Об'єднують не тільки пісні, але взагалі мистецтво: театр, танці, музика – це все змінює людей. Важливо не тільки відчувати себе частиною нації, але й відчувати себе частиною світу», – каже Надія.

Фольклористка розповідає, що в США суспільство встигло забути про Донбас і Крим, проте у кожному концерті вона нагадує про війну, передивляється статистику втрат і завершує концерти піснями «Пливе кача по Тисині». Також Надія підкреслює, що важливо нагадувати про війну на міжнародних і на локальних подіях – тому робота, яку роблять митці, дуже важлива.

«Потрібно, щоб люди не забували. Навіть дві смерті на день на фронті – це понад 700 смертей на рік. Деякі мої знайомі казали, щоб я схаменулася і не їхала в Україну на війну. Проте я розуміла, що війни у Києві і Львові немає, але вона продовжує впливати на суспільство, приносить фізичні і моральні травми...», – каже Надія.

Роман Тищенко, для [VIDIA](#)

A Singing Revolution: how a woman of the Ukrainian diaspora revives folk songs



vidia.ua July 3, 2018 (<http://vidia.ua/2018/69639>)

Nadia Tarnawsky is an American of Ukrainian descent. Her father was born in Ukraine, but was forced to emigrate to the United States in 1942 so that he could be saved from living under the Soviet regime. In the United States, Nadia taught at the Cleveland Institute of Music for 13 years, and when she discovered traditional Ukrainian folk songs, she decided to work within the realm of folk music. Now she collects songs from various regions of Ukraine and popularizes them. Not long ago she wrote an autobiographical musical work for theatre entitled Shattered and presented it with the help of the student theatre of the Ukrainian Catholic University and with the participation of grandmothers from the village of Kriachkivka - one of the most song-filled villages in the Poltava region.

Nadia's first language was Ukrainian. But, at the same time, she knew that Ukraine was an integrated part of the USSR.

"I didn't think that anyone was freely speaking in Ukrainian, so I didn't see the sense in prolonging that work in the US diaspora. I had only heard stories about Ukraine and couldn't imagine that that country existed. Every Saturday, I attended Ukrainian school, I

learned to sing songs and play the bandura - but I didn't realize its importance and often I just wanted to stay home and watch cartoons," recalls Nadia.



Nadia shares that she grew up in a musical family: her brother played the violin and she sang in the church choir in the Ukrainian Greek Catholic Church. She wanted to become an opera singer, but once during a summer music camp, she heard traditional folk singing...

"I first heard this style of singing from a woman from New Jersey and I fell in love with it. I was completely charmed, so entranced. I had an initial goal of singing opera, but after that, I wanted to learn to sing like a grandmother," says Nadia.

Nadia first came to Ukraine in 1992, when she was 19 years old. Her parents did not want her to travel alone from Cleveland, so she became a part of a program organized by the Ukrainian National Association and taught English in Chernivtsi. Then she bought a lot of ethnographic recordings which made a huge impression on her.

"I came in more direct contact with Ukrainian song in 2002, when I came to Ukraine on a Foreign Language and Area Studies Fellowship. I remember going to church and hearing church chants sung in a folk style, and it surpassed all of my expectations," recalls Nadia.

She continues, "All people feel sympathetic vibrations, but especially with the grandmothers, these colorful purveyors of the folk style of singing. When you experience them singing live, you begin to understand, how to change your sound. After that heart opening experience, I began to experiment with that folk sound more and more."

Nadia also had classes in Ukrainian language at the Lviv University, but during that time, she took some time to travel with a group of students on an expedition to the Volyn region. There she recorded all kinds of folk songs and felt such enthusiasm for the work, that when she returned from the expedition, she independently arranged for another expedition - this time in the Kyiv and Poltava regions, so that she could record more of this kind of repertoire.

“Some songs - notes and words - I learned by listening to recordings. But singing with the grandmothers is something completely different - it is something that changes you. You can’t get that from a recording,” Nadia says.

It was then that Nadia first went to Kriachkivka - a village in the Poltava region, which is renown for the songs of its grandmothers. To delve deeper into the songs, Nadia returned to that village again this year. Also in Kriachkivka, Nadia visited another American of Ukrainian descent, Jurij Fedynsky, who has created a cultural learning camp in the village. He teaches the bandura to anyone who is willing to learn as well as sings songs with the grandmothers.

When the singing goes well, then the grandmothers say, “Oh, how wonderful”

“When the singing goes very well, then they say, ‘Oh, how wonderful,’” says Nadia. “The grandmothers sing beautifully, but they don’t elaborate on vocal technique. They don’t say that you need to lift your soft palate, or to place your lips and tongue in a certain way - they simply sing and the sound comes out. I wanted to join them and Jurij asked if I would be willing to teach vocal technique to the camp participants.”



Nadia and the director of the student theatre, Yevhen Khudzyk, with the grandmothers of Kriachkivka at the premiere of *Shattered* in the church at the Ukrainian Catholic University (Photo provided by Nadia Tarnawsky)

When Nadia was learning to sing, one of her teachers told her that she had a bad voice. This deeply affected her. Despite this, she continued to study singing and now says that she teaches anyone willing to learn.

“Teachers often teach people who already have a natural talent: in dance, in mathematics, or in song. If a person does not have innate talent, then some teachers can say brutal things like: ‘You don’t have an ear for music, your voice is like a broken violin, you don’t have any talent, your voice grates on me, you’re always out of tune, don’t sing.’ I believe that words spoken like this become a curse. These phrases strip people of strength and motivation, and that’s why for me, saying something like this is unacceptable. A true teacher will adjust their teaching style for every student. If a student does not naturally sing in tune, this does not mean that they can’t learn - you must work with them. They will sing in tune, but it just takes more time,” says the singer.

One of the campers captured a video of Nadia teaching and posted it on Youtube. After that, Yevhen Khudzyk, the director of the student theatre “On Simeon’s Pillars,” contacted Nadia and asked her to come to UCU. This is how Nadia was introduced to the Ukrainian Catholic University.



[Nadia and the director of the student theatre, Yevhen Khudzyk \(Photo provided by Nadia Tarnawsky\)](#)

“Before I began my work with the students, I asked to be allowed to provide two singing workshops that would be open to the public - one for songs from Polissia and one for songs from Poltava. After my first masterclass, Yevhen looked like he was in shock and unable to speak; unable to tell me if he liked my work or not,” Nadia remembers.

Later, with the students - the participants of the theatre - she worked on two productions based on the poetry of Shevchenko, and they took these productions on tour. After the performances, people would ask if there were any other productions. Nadia then began thinking about creating an autobiographical piece.

“First, I thought about doing an autobiographical work called *Honor* - in honor of my teachers,” says Nadia. “I started to write the scenes, but in the end, the final work differed greatly from its starting point. Instead of *Honor*, we had *Shattered*. I worked very quickly. We mounted the piece in only three months time. I believe an angel was whispering in my ear. Everything came together: we found a place to perform the piece without any problems in St. Sophia’s church at UCU and even the grandmothers from Kriachkivka were able to travel to Lviv.”



Shattered in performance at UCU (Photo provided by Nadia).

From the beginning, Nadia had planned to create a one woman show with video projections, but then students from the university were added to the cast, and then the grandmothers, and then a choir of 10 people. The Theatre “On Simeon’s Pillars” was able to perform the piece in Lviv, Kyiv and in Kriachkivka. Future plans include a tour of the United States.

”Ukrainian songs appeal to people who don’t even speak the language, for I believe that they feel the pull of ancestral generations”

”In the United States, there is an interest in Ukrainian culture,” says the researcher. “I teach Ukrainian songs in America, more often for Americans who don’t have Ukrainian roots. I would say that makes up 80% of my students. There are a lot of people who love the Eastern European style of singing: Bulgarian and Ukrainian. They are looking for someone to teach them that different sound. Most times, they don’t know Ukrainian, but they love Ukrainian songs - they feel the pull of the ancestors.”

In the United States there are a lot of folk groups who sing songs from a variety of countries and include Ukrainian songs in their repertoire. In addition to Ukrainian songs, these ensembles from Louisiana, Vermont and Oregon sing songs from Africa, Ireland and Georgia. There are also summer camps where participants can sing up to 12 hours a day.

“I was hired to teach at a summer music camp for Village Harmony. It was a group of 25 people with an interesting program. For the first week, we sing all day: from 9 a.m. to 9 p.m. It’s great training. In the following weeks, we go on tour and sing a concert in a different town every night. When you’ve gone through that kind of training, you can sing all day,” says the singer.

When Nadia came to Lviv, she only met with the students for 2 hours a day. It was unusual, considering her training. She says that she was used to working in an American style - all day. Singing for her was like running a marathon - the voice grows accustomed to singing a lot.

“When you train and do this kind of work in increments - the voice adjusts. You need to drink a lot of tea, sometimes taking a break from singing to save your voice. The best thing to do is to sing along your entire range - the high parts and the low parts. It’s similar to physical exercise: if you’re only going to sing 5 notes for 12 hours a day, it’s like only doing exercises with your arms. Your arms become strong, but your legs are like sticks,” says the etho-expert.

Nadia was stunned when she was asked to teach Ukrainian songs in Ukraine.

“I thought they would ask me to teach American songs, but in Ukraine there was great interest in singing Ukrainian ones: songs from Polissia, Poltava and the Hutsul region. I agreed, but it was odd to me because I learned these songs from grandmothers who live 100 kilometers from Lviv, and I live in America. I couldn’t understand why people wanted to learn these songs from me and not from the grandmothers who are so close by,” says Nadia.

Polyphonyproject

In her work, Nadia has big problems with Ukrainian folklorists. She compares them to mushroom pickers:

“When you go out with mushroom pickers you want them to teach you how to pick mushrooms. They will usually tell you that they will show you everything and teach you everything. Then they show you a specific spot where you can pick and they disappear for five minutes. When they return, they have a basket full of mushrooms and you only have a few. When you ask them where they went, they dodge your questions and tell you that you’ve collected some things and have done very well. Those folklorists are like mushroom pickers. Sometimes they even say that grandmothers in certain villages are their grandmothers and they forbid you to go there. In contrast, the elderly singers are very welcoming - they are ready to sing for anyone, they invite you into their home, and make borshcht for their guests,” says the ethnic singer.

Some of Nadia’s friends call the folklorists archivists, because they store all of their recordings from expeditions in an archive. In contrast, Hungarian specialists with whom she has worked, make their work available on the internet. One Hungarian folklorist created the Polyphony Project. He was able to put on the polyphony project website over 100 songs from various regions of Ukraine. He recorded each grandmother on a separate channel and the listener can hear each individual voice: high, low or all voices together.

“In Hungary, traditional folk songs and dances are taught in every school and everyone has access to the work of the folklorists. In Ukraine, the recordings are gathered, placed in an archive and then there are complaints that no one is learning the songs from the

grandmothers. These folklorists hide these materials and people who are interested are not able to gain access to them,” says Nadia. “Once I wrote that I was teaching songs from Polissia in Lviv and one folklorist told me that in Lviv people should only sing songs from the Halychyna region. This is so strange to me. By this thinking, I would only be allowed to sing songs from the state of Ohio because that is where I live. I don’t understand this.”

Nadia is currently working on English language translations of these songs for the Ivan Honchar Museum. For right now, the project exists in the Ukrainian language with transliterations for those who cannot read Cyrillic texts:

“They asked me if I could help with the translations and I agreed. I asked them to send me 5-6 songs for an initial translation and then they could send me all 300 texts. Now I am waiting for the museum to find another English language translator so they can edit and double check my work.”

The Singing Revolution

Nadia says that for her songs exist without borders or nationalities and are always directly connected to nature.

“It’s probably something genetic. When I hear Ukrainian songs, then I am entranced,” says the singer. “When I was on the metro in Kyiv with some friends of mine, I heard the singing of grandmothers on one of the compartments, and I went looking for them. Through song we understand who we are. And even if someone says that you are Ukrainian, then a conflict exists. I like to say that I am human. Because, if I’m Ukrainian and you’re a Russian, then there’s the possibility for conflict and mistrust of one another,” says the folklorist.

With the help of song, Nadia has united around her a circle of people of many nationalities and cultures. She cites as an example the Estonian film - *The Singing Revolution*. During the Soviet era, a country’s more nationalistic songs were banned. Even in the face of this, people would organize singing festivals where tens of thousands of people would gather.

“It was difficult during the Soviet era: the government banned certain songs which would speak about the beauty and grandeur of one’s country. So at these festivals, where 50 thousand people would gather, all of a sudden, someone would start singing this banned song, and then all the other 50 thousand people would join in, even if the song was forbidden. This united them. And when we have folk songs, like for example ‘Oy tam na hori’, people become united when they sing together. This is why some songs were forbidden in the Soviet era. When people feel connected, they feel like anything is possible - and governments are afraid of that,” says the ethno-singer.

Nadia says that the citizens of certain countries were able to change the circumstances in their countries thanks to song.

“In South Africa where there was apartheid and segregation - people fought for change through song and the songs united them. And songs are not the only things which unite us, but art unites us: theatre, dance, music. It changes people. But it is also necessary to not only feel that you are a citizen of your country, but a citizen of the world,” says Nadia.

The folklorist says that in the United States, society has forgotten about the conflict in the Donbas and about the annexation of Crimea. Because of that, during her concerts there, she reminds people about the war, shares the statistics of loss, and sings “Plyve kach po Tysyni.” Nadia emphasizes that it is necessary to remind people of the war at both the international and local level - which is why the work of artists is so important.

“It is necessary for people to remember. Even two deaths a day on the front - that equals 700 deaths in a year. Some of my colleagues said it would be better for me not to go to Ukraine because of the war. I knew that the war was not in Kyiv or Lviv, but it continues to exert an influence on society, and it brings both physical and moral trauma,” says Nadia.

Roman Tyshenko, for [VIDIA](#)

English translation by Nadia Tarnawsky